

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

Силабус курсу
«ГЕОСТРАТЕГУВАННЯ ТА ГЕОПЛАНУВАННЯ»

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 3; годин - 90; залікових модулів - 1; змістовних модулів - 3
Семестр, Рік	2 / 1
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Шашеро Антоніна Миколаївна; кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму
Контактний телефон	0482687693
E-mail:	laboratorygis@ukr.net
Робоче місце	кафедра економічної та соціальної географії і туризму
Консультації	очні консультації: середа з 14.00-15.00

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися наступним чином:
e-mail: laboratorygis@ukr.net, Viber, Telegram, Google Classroom, Zoom/
телефон: 0482687693
аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ (місце даної дисципліни в програмі навчання; мета курсу; тематика)

Предмет вивчення дисципліни - вивчення навчальної дисципліни «Геостратегування та геопланування» Відновлення ефективного розвитку сучасної Української соборної держави має ґрунтуватися на сучасних методологічних концепціях, теоріях, водночас і нових реаліях світової архітектури. Сучасні геополітичні концепції, географічні стратегії покликані формувати гуманістичний світ. Але оскільки геополітика побудована на засадах протиставлення, боротьби, суперництва і обґрунтування війни як продовження політики іншими засобами постає необхідність у формуванні когнітивної системи, в рамках якої б знайшов свій опис весь спектр явищ стратегічного порядку стосовно прив'язки не лише до землі, простору і суші, як це зазвичай виокремлюють різноманітні сучасні дослідники, виділяючи геополітику як самостійний напрям дослідження, а передусім стратегічний зріз – стратегічний простір, в якому функціонують явища стратегічного порядку, що може бути описано і досліджено в рамках адекватної теоретичної системи – геостратегії.

Пререквізити і постреквізити курсу: лекційний курс та практичні заняття з курсу «Геостратегування та геопланування» є однією з професійно орієнтованих дисциплін, що викладаються майбутнім магістрам географії. На базі отриманих знань з дисциплін «Істрія та методологія географічної науки» та «Глобалізаційні процеси». Дисципліна закладає підґрунтя розуміння такого складного соціально-політичного та економічного процесу, як методологія розроблення геостратегії, формування власної теорії розвитку Української держави, і як наслідок обґрунтована політико-безпекова практика реалізації стратегічних національних інтересів.

Мета курсу - є можливість розширити і закріпити набуті знання з географії світу, регіональної географії, політичної географії через введення нового підходу – аналізу світового геополітичного та економічного процесу крізь призму геостратегій.

Завдання дисципліни: Засвоєння студентами базових знань із фундаментальної і прикладної політичної географії, геополітики, геостратегії держав та усвідомлення ними ролі навчальної дисципліни для розуміння сучасного світового процесу; навчитися виявляти геостратегії головних суб'єктів світового процесу. Оволодіти понятійним апаратом та інструментарієм та геостратегічного та геополітичного аналізу. Засвоїти основні класичні та сучасні концепції геополітики та географічної науки. Закріпити та розширити отримані раніше знання з аналізу географічних процесів.

Очікувані результати. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:** передові концепції, методи науково-дослідної та професійної діяльності на межі предметних областей географії, головні тенденції, концепції та гіпотези еволюції сучасного світу; знати та розуміти сутність поняття «геостратегія» (географічна стратегія) її об'єкт, предмет і головні завдання; знати, розуміти і застосовувати на практиці теорії та методологію системи наук, які формують геостратегію; знати основні геополітичні проблеми різних регіонів світу; головні положення та напрями геостратегії України, її геополітичні інтереси на сучасному етапі; знати та розуміти головні концепції географічної науки; знати та розуміти концепції геопланування однієї з стратегій сучасної географії.

вміти: виявляти роль геополітичного чинника у сучасній міжнародній політиці; аналізувати сучасні геополітичні теорії з огляду на реалії постбіполярного світу та особливості геополітичної ситуації в Україні; обґрунтовувати можливі шляхи і способи розв'язання геополітичних проблем; вміти визначати та вирішувати головні завдання пов'язані з геостратегіями та концепціями розвитку України.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі: лекцій (20 год.) та практичних занять (10 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація Power Point); практичні (практичні роботи); робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні - розповідь, пояснення, лекція, інструктаж; наочні - демонстрація, ілюстрація; семінарські-дискусійні заняття тощо.

За характером логіки Пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Зміст навчальної дисципліни (перелік тем (загальні блоки))

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи геостратегії та геополітики.

Тема 1. Геостратегія як наукова дисципліна. Географічна стратегія та геополітика в структурі світового процесу.

Тема 2. Геостратегія держави. Типи геостратегії держав. Сучасні теорії і напрямки досліджень. Видатні діячі в галузі теорії геостратегії.

Тема 3. Геополітика та геостратегія держави. Держава як основний елемент геополітичної структури світу.

Тема 4. Становлення та сучасний стан геополітики в Україні.

Змістовий модуль 2. Сучасні географічні концепції та парадигми.

Тема 5. Концепції дослідження ландшафту.

Тема 6. Понятійно-концептуальна система - земна поверхня –територія - земля.

Тема 7. Концепції територіальної організації суспільства.

Тема 8. Загальногеографічні концепції та парадигми.

Змістовий модуль 3. Геопланування сучасний напрям географічної науки.

Тема 9. Регіональне просторове планування.

Тема 10. Методологічні підходи та цільові настанови геопланування.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю

Усний контроль у вигляді індивідуального та фронтального опитування. Письмовий контроль у вигляді модульних контрольних робіт, самостійних письмових робіт, поточного та підсумкового тестування. Поточне оцінювання, тестування, оцінка за індивідуальну науково-дослідну роботу, **іспит**.

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль за дисципліною – **іспит**. Іспит складає студент, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 70 балів.

Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для іспиту (70) допускається написання реферату за темами лекційних, практичних занять чи самостійної роботи, за які отримана незадовільна оцінка, або перескладання МК, за яку отримана незадовільна оцінка.

Розподіл балів, які отримують студенти:

Форма для іспиту

Поточний та періодичний контроль										Індивідуальне самостійне завдання	Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	1-20	20	100
Контрольна робота за змістовним модулем 1 (1-5)				Контрольна робота за змістовним модулем 2 (1-5)				-				

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

Перелік рекомендованої літератури

Основна література

1. Гольцов А.Г. Геополітика та політична географія [Текст]: підручник. К.: Центр учб. л-ри, 2012. 416 с.
2. Голубець М.А. Середовищезнавство – в географічну науку. Український географічний журнал. К.: 2015. №2. С. 10-15.
3. Денисик Г.І. Антропогенне ландшафтознавство: навчальний посібник. У 2-х частинах. – Вінниця: Едельвейс і К., 2012.
4. Дністрянський М.С. Геополітика: Навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 436 с.
5. Дорошко М.С., Шпакова Н.В. Геополітичне середовище та геополітична орієнтація країн СНД. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 204 с.

6. Екомережа степової зони України: принципи створення, структура, елементи / [Ред. Д. В. Дубина, Я. І. Мовчан]. К.: LAT&K, 2013. 409 с.
7. Кандиба Ю. І., Кучера Ю.І Політична географія з основами геополітики: Навч.-метод. комплекс. Харків, 2010. 100 с.
8. Ландшафтне планування в Україні : методичні настанови / Л.Г. Руденко, Є.О. Маруняк, О.Г. Голубцов та ін. [Під ред. академіка НАН України Л.Г. Руденка]. К. : «Реферат», 2014. 144 с
9. Масляк П. О. Менталітетна база геостратегії Росії й України: теорія і практика ХХІ ст. Українознавство, 2022. Ч. 3.
10. Гречко Т.К., Лісовський С.А., Романюк С.А., Руденко Л.Г. Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку: Навчальний посібник. Національна академія державного управління при Президентові України, Ін-т географії НАН України. К. 2015. 264 с.
11. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Пилипенко І.О., Яворська В.В. Методологічні основи географії: Ландшафтна оболонка Землі. Довкілля. Навчальний посібник. Херсон: «Гельветика», 2018. 348 с.
12. Топчієв О. Г. Територія: сучасний зміст поняття; функції; ресурсний потенціал. Український географічний журнал. 2010. № 4 (72). С. 3-9.
13. Топчієв О. Г. Предметна область географії та її сучасні методологічні трансформації. Український географічний журнал. 2016. № 1. С.64-69
14. Топчієв О. Г., Мальчикова Д.С. Планування територій: Навч. посіб. Херсон: Гринь Д.С. 2014. 268 с.

Додаткова література

15. Баган О. Українська Понтида: Геополітичні виміри сучасної України. Дрогобич: Коло, 2002. 192 с
16. Базив Д.П. Геополитическая стратегия Украины. К., 2000. 192 с.
17. Барановський Фелікс. Чинники та мотиви європейської інтеграції України. Політичний менеджмент. 2007. № 6. С. 115-124.
18. Безпека України – 2010: Безпека України: геополітичний вимір. Під ред. В.П. Горбуліна, А.М. Зленка, Г.К. Крючкова та ін. К.: Громад.-політ. об'єд. «Український форум», 2007. 128 с.
19. Василенко С. Геополітичні концепції і українська геополітика. Сучасна українська політика: Політики і політологи про неї. К., 2000. Вип. 2. С.63-73. Лісовський С.А., Марушевський Г.Б., Павличенко П.Г. Руденко Л.Г. Тимченко Т.В. Проект доповіді України до конференції ООН зі сталого (збалансованого) розвитку «Ріо + 20». К.: Центр екологічної освіти та інформації. 2012. 60 с.
20. Генеральна схема планування території України. Пояснювальна записка: в 2 т. Державний комітет будівництва, архітектури та житлової політики України, Державний інститут проектування міст ДІПРОМІСТО. К.: 2000. Т.1. 2000. 49 с. Т.2. 2000. 68 с.
21. Гринько С.В. Геостратегія. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. К: Знання України, 2004 - Т.1 760 с
22. Дергачев В.А. Геополитика. К.: ВИРА-Р, 2000. С. 11-12.
23. Кондратенко О. Геоенкономічний вимір гібридної війни Російської Федерації проти України. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. 2019. № 2(50). С. 12-19.

Самостійна робота студентів

Самостійна робота (СР) студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота контролюється у вигляді тестів, контрольних робіт. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від

студента систематичну самостійну роботу. Самостійна робота може бути оцінена від 1 до 20 балів.

ПОЛІТИКА КУРСУ

● **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

● **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

● **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з деканатом та керівником курсу. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (poloz-org-osvit-process_2022.pdf (onu.edu.ua)).

У випадку відсутності здобувача на практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання студента відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.